

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства соціальної політики України до проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення управління загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття та у сфері реалізації державної політики зайнятості населення”

ініціатор законопроекту – народний депутат України Папієв М. М.
реєстраційний номер 8331 від 02 січня 2023 р.
(перше читання)

1. Законопроект потребує доопрацювання.
2. Законопроектом пропонується:

визначити Пенсійний фонд України уповноваженим органом управління в системі соціального страхування на випадок безробіття з 01.01.2024, ліквідувавши Фонд загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, та завершити уніфікацію адміністрування і надання усіх виплат в системі соціального страхування в одному органі;

розмежувати сфери дії двох законів України: “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”, передбачивши, що згідно з його нормами за рахунок коштів єдиного соціального внеску здійснюватимуться страхові виплати (допомога по безробіттю, на поховання безробітного), та “Про зайнятість населення”, змінами до якого пропонується фінансувати активні заходи сприяння зайнятості громадян та утримувати Державну службу зайнятості за рахунок бюджетних коштів;

перенести пріоритети в роботі Державної служби зайнятості з виплати допомоги по безробіттю на реалізацію активних заходів сприяння зайнятості населення, що дасть змогу зосередити увагу на більш комплексній політиці зайнятості з урахуванням викликів, пов’язаних з війною.

У цілому підтримуючи мету законопроекту щодо підвищення ефективності системи соціального страхування та реалізації політики зайнятості шляхом удосконалення управління в цих сферах, зазначаємо, що законопроект потребує суттєвого доопрацювання.

1. До пунктів 1 і 2 розділу I законопроекту

Положення підпункту 2 пункту 1 та підпункту 2 пункту 2 необхідно узгодити в частині визначення статусу Пенсійного фонду України.

2. До пункту 3 розділу I законопроекту

Згідно зі змінами, які пропонується внести до пункту 19 частини другої статті 22 Закону України “Про зайнятість населення” від 05.07.2012 № 5067 (далі – Закон № 5067) (абзац одинадцятий підпункту 4 пункту 3 розділу I законопроекту), центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його територіальні органи надають необхідну інформацію для здійснення призначення та виплат пенсій або зміни строків виплати громадянам допомоги

по безробіттю відповідно до Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 02.03.2000 № 1533 (далі – Закон № 1533) у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Зазначене не узгоджується зі змінами до статті 43 Закону № 5067 (підпункт 12 пункту 3 розділу I законопроекту), згідно з якими призначення та виплата допомоги по безробіттю обумовлені отриманням уповноваженим органом управління інформації про набуття особою статусу зареєстрованого безробітного від центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

Крім того, оскільки призначення та виплата особі допомоги по безробіттю (матеріального забезпечення) залежить від набуття нею статусу зареєстрованого безробітного, дотримання рекомендацій щодо сприяння працевлаштуванню, проходження професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації тощо (отримання соціальних послуг), пропонуємо вилучити підпункт 13 пункту 3 розділу I законопроекту щодо вилучення з частини третьої статті 44 Закону № 5067 положення про відповідальність зареєстрованого безробітного за достовірність поданих до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, даних і документів, на підставі яких приймається рішення про призначення безробітному матеріального забезпечення.

Також потребує редакційного доопрацювання та викладення у новій редакції підпункт 16 пункту 3 розділу I законопроекту.

3. До пункту 4 розділу I законопроекту

У зв’язку із запропонованим розмежуванням предмета регулювання Закону № 5067 та Закону № 1533 в частині фінансування за рахунок різних джерел матеріального забезпечення і соціальних послуг у сфері зайнятості населення із тексту Закону № 1533 передбачається вилучення положень про надання соціальних послуг за рахунок страхових коштів. Проте внесення відповідних змін у пункти 1, 3, 6, 13 статті 1 Закону 1533 законопроектом не передбачено.

Також розмежування предмета регулювання Закону № 5067 та Закону № 1533 передбачає, що уповноважений орган управління у сфері страхування на випадок безробіття (Пенсійний фонд України) безпосередньо без залучення страхувальника буде виплачувати за рахунок страхових коштів лише допомогу по безробіттю та допомогу на поховання безробітного.

Із урахуванням цього пропонуємо переглянути положення підпунктів 6–8, 19 і 20 пункту 4 розділу I законопроекту в частині повноважень, прав, обов’язків та відповідальності уповноваженого органу управління, роботодавця та застрахованої особи: зокрема, щодо прав та обов’язків уповноваженого органу перевіряти обґрунтованість видачі, продовження листків непрацездатності і документів, що є підставою для їх формування, достовірність відомостей, поданих страхувальником для отримання страхових коштів, виявлення фактів подання страхувальником до уповноваженого

органу управління недостовірних відомостей або порушення порядку використання страхових коштів тощо.

Запропонованою редакцією статті 22 Закону № 1533 (абзац четвертий підпункту 15 пункту 4 розділу I законопроекту) передбачається, що призначення допомоги по безробіттю здійснюється за даними, що містяться в системі персоніфікованого обліку відомостей про застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування та на підставі інформації, одержаної в установленому порядку від Державної служби зайнятості України, без звернення особи до уповноваженого органу управління.

Водночас у підпунктах 7 і 8 зазначеного пункту законопроекту, у яких викладено запропоновану редакцію статей 9 та 10 Закону № 1533 (щодо основних завдань і функцій, прав, обов'язків та відповідальності уповноваженого органу управління та його територіальних органів) відсутні положення щодо забезпечення електронної інформаційної взаємодії інформаційно-комунікаційної системи соціального страхування на випадок безробіття з відповідною системою центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

Також варто звернути увагу на те, що згідно з підпунктом 11 пункту 4 розділу I законопроекту, яким пропонується нова редакція статті 14 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття", з цієї статті вилучається положення щодо можливості здійснення перевірки центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття (Держпраці), територіальних органів уповноваженого органу управління з питань призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення, передбачених загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. Запропонована зміна містить ризики зниження рівня дотримання прав і гарантій застрахованих осіб.

Крім того, у пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що реалізація його положень не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України, оскільки скорочення адміністративних витрат Державної служби зайнятості внаслідок передання функцій з виплати допомоги по безробіттю до Пенсійного фонду України та звільнення системи соціального страхування від невластивих витрат дасть змогу зменшити щорічний обсяг дотацій Пенсійному фонду України на відшкодування дефіциту на суму фінансування утримання Державної служби зайнятості та заходів з державної політики сприяння зайнятості.

Водночас у супровідних матеріалах до законопроекту відсутні фінансово-економічні розрахунки та обґрунтування щодо еквівалентності зазначених видатків, попри те що законопроектом передбачається здійснювати за рахунок коштів Державного бюджету України фінансування діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, та виконання ним функцій і заходів щодо

сприяння зайнятості населення та надання соціальних послуг, передбачених Законом України “Про зайнятість населення”, видатків на основі переліку пріоритетних активних програм та заходів сприяння зайнятості населення для регіональних служб зайнятості з урахуванням особливостей регіонального та місцевих ринків праці (підпункти 3 та 4 пункту 3 розділу I законопроекту), зокрема, визначено завдання для Кабінету Міністрів України щодо передбачення відповідних видатків у проекті Державного бюджету України на 2024 рік (підпункт 2 пункту 7 розділу II законопроекту).

Крім того, законопроект потребує суттєвого редакційного доопрацювання.

Міністр

_____ 2023 р.

Оксана ЖОЛНОВИЧ

